

KÖZPONTI INGATLANT ADOTT HASZNÁLATBA A KOLOZSVÁRI MAGYAR OPERÁNAK AZ ERDÉLYI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET

Operastúdió ajándékba a kolozsvári közönségnek

Stúdiót adtak át szerda este a Kolozsvári Magyar Operának: a magyar kormány támogatásával vásárolta és újjátta fel az Erdélyi Református Egyházkerület a központban található épületet, amelyet hosszú távú ingyenes használatba adott az operának.

» PAP MELINDA

„Olyan gyarapodást ünnepehetünk, ami egy opera életében is történelmi léptékű” – jelentette ki Szép Gyula, a Kolozsvári Magyar Opera igazgatója annak kapcsán, hogy szerda este Kolozsváron átadták a Bánffy Miklós Operastúdiót. A Jókai (Napoca) és Rózsa (Samuil Micu) utcák kereszteződésénél található ingatlant a magyar kormány támogatásával vásárolta és újjátta fel az Erdélyi Református Egyházkerület, mely hosszú távú ingyenes használatba adta az operának. Az átadás ünnepélyességét emelte, hogy az első fennmaradt magyar opera, a Kolozsváron írt Béla futása bemutatásának 200. évfordulóján rendezték. Házigazdaként Szép Gyula operaigazgató köszöntötte a közönséget, rámutatva: nem véletlenül íródott Kolozsváron az első fennmaradt magyar opera, hiszen akkor a kincses városban európai

A Jókai és Rózsa utca kereszteződésénél található ingatlanban működik a Bánffy Miklós Operastúdió

» **„Valóságos csoda, hogy itt Erdélyben megmaradt a Kolozsvári Magyar Opera, és mint egyedüli ilyen intézmény élte túl a történelem viszontagságait” – hívta fel a figyelmet Kató Béla püspök.**

szintű zenei mozgalom zajlott, itt nyílt meg a kontinens hatodik zene-konzervatóriuma. Bécsből, Pozsonyból is jöttek zeneszerzők dolgozni, tanítani, de Déryné Széppataki Róza és Erkel Ferenc sem véletlenül döntött a kincses város mellett. Szép Gyula arra is kitért, hogy az akkori helyzethez képest jól ismertek az operában ma uralkodó áldatlan állapotok, hogy nincs próbaterem, tér a díszletek, kellékek tárolására. Hozzátette, ez a probléma oldódik meg a magyar kormány, az Erdélyi Református Egyházkerület és az RMDSZ együttműködése révén, hiszen a most átadott épület mellett tavasszal az opera egy, a kellékek tárolására al-

kalmis raktárépülettel is gazdagodik. Kató Béla erdélyi református püspök rámutatott: életünk sorsszerűen és rendeltetészerűen közösségbe, közösségekbe van beágyazva, de egy változó, fejlődő társadalomban felbomlnak a hagyományos közösségek. Úgy vélte, nagy baj, ha ezek helyére nem lép semmi, de még nagyobb, ha hamis ideológiai megfontolásból strukturális akadályokat emelnek intézményesített módon az egészséges társadalmi közösségek, jól működő társadalmi csoportok létrejötté, kialakulása elé. Mi itt Erdélyben sajátos kisebbségi létünkben kifolyólag nem mondhatjuk sohasem, hogy valami, ami a közös-

séget érinti, nem érdekel bennünket” – jelentette ki Kató Béla, aki szerint a közösség tagjainak fel kell ismerniük a cselekvés lehetőségét. A művészetek, az opera is éppen olyan fontos és szerves része az életünknek, mint bármi más – hangsúlyozta a püspök. „Valóságos csoda, hogy itt Erdélyben megmaradt a Kolozsvári Magyar Opera, és mint egyedüli ilyen intézmény élte túl a történelem viszontagságait” – hívta fel a figyelmet az egyházi előljáró. A püspök úgy vélte, a stúdió egyfajta ajándék mindannyiunknak a közelgő karácsonyra, majd átadta a szimbolikus kulcsot Szép Gyulának. Az operaigazgató elmondta, hogy a magyar kormány támogatásával megszerzett és felújított épületet a román kormány segítségével sikerült felszerelni, többek között két zongorával is gazdagodott. A magyar kormány üzenetét tolmácsolva Brendus Réka, a Miniszterelnökség Nemzetpolitikai Államtitkárságának főosztályvezetője beszédében rámutatott: a Bánffy Miklós Operastúdió „egyfajta Erdélyi Magyar Zene Háza, egyszerre alkotó műhely és előadótér is”. A ház történetét az egyik korábbi tulajdonos, Gaál György művészettörténész osztotta meg a hallgatósággal, elmondva, hogy tízéves harc árán sikerült elérni a visszaszolgáltatását. A különleges alkalmat a Kolozsvári Magyar Opera művészeinek, Fülöp-Gergely Tímeának, Pataki Adorjának és Horváth Zoltánnak a fellépése tette ünnepélyesebbé.

FOTÓ: KISS GÁBOR/ERDÉLYI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET

Álom válik valóra: mozgóképmúzeum létesül a kincses városban

» TÓTH GÖDRI IRINGÓ

Nem csak Kolozsvár, de egész Erdély, sőt egész Románia vonatkozásában fontos mérföldkőről számolt be Xantus Gábor egyetemi tanár, filmrendező, operatőr: a Xantus Alapítvány álmái, tervei nyomán létrehozták-hozzák – hiszen a munka még folyamatban van – a térség első mozgóképmúzeumát. A múzeum születésének körülményeiről a kolozsvári Szabók bástyája kiállítótereiben számolt be Xantus Gábor, aki „csupán” társalapító, hiszen a fő kezdeményező fia, Xantus Áron filmrendező, operatőr, producer, aki nem tudott jelen lenni a jeles eseményen, melyre a filmtörténettel fog-

» **Buglya Sándor rendező szerint a filmművészet története szorosan összefügg a filmtechnika fejlődésével, és fontos, hogy ezt a mai fiatalok is lássák, megértsék.**

lalkozók krémje is meghívást kapott. Xantus Gábor hangsúlyozta, egy álom, egy terv annyit ér, amennyit megvalósítanak belőle, és ebben a szellemben igyekeztek ők is fiával a valóság talajára helyezni a régi álmokat. Felidézte, hogy több évtizedes filmes múltja alatt sokszor volt tanúja annak, ahogyan értékes filmtékercsek, történelmi jelentőségű relikviák szemétdombokon végzik, ezért is érzi fontosnak menteni a még menthetőt. Hozzátette, ő maga évtizedekig gyűjtögette a kamerákat, a felvevőgépeket, amik ma már igazi régiségeknek számítanak. Ezeket a közönség egy kis kiállítás keretében meg is tekinthette a helyszínen, ám Xantus leszögezte, hogy a kiállítás csak egy

kis izelítő abból, ami a múzeum lesz, nem része még annak. Xantus azt is elmondta, hogy bár Kolozsvárnak van egy nagyon fontos némafilmes, Janovics Jenő rendező, színész, producerhez kapcsolható múltja, amely által a kincses város filmgyártása Hollywood elismerését is kivívta a múlt század elején, a gyűjtemény nem csak erre a korai korszakra szeretne koncentrálni, hanem egészen napjainkig minden fontos pillanatra, epizódra.

Laurențiu Damian, a Romániai Filmművészek Szövetségének (UCIN) elnöke elmondta, a világ különböző városaiban sok filmmel, mozgóképpel foglalkozó múzeumot látott, melyek a kultúra szentélyei voltak: a mozi, a kép iránti tisztelet lengte be a tereket. Damian azt mondta, hiszi, hogy a kolozsvári is ilyené válik majd, mert apa és fia, az alapítók igazán tisztelik és szeretik a filmet. Hozzátette, hogy a bukaresti filmművészek sok anyagot, kiállítási tárgyat adományoznak majd nekik, hogy gazdagítsák a múzeumot. Alexandra Rus művészettörténész, a Kolozsvári Szépművészeti Múzeum egykori igazgatója az alapítót méltatta, kiemelve, hogy „egyfajta fatörzset” jelentenek a romániai, erdélyi filmes – főleg dokumentumfilmes kultúra világában.

Bitay Enikő egyetemi tanár, akadémikus, az Erdélyi Múzeum-Egyesület (EME) elnöke elmondta, a Jordáky Lajos hagyatékának részét képező Ja-

novics-irathagyaték digitalizált anyagaival járultak hozzá eddig a múzeum születéséhez, de reméli, hogy a jövőben még más anyagokkal is segíteni tudják a munkát. Kiemelte, a toronyban látható, kis helyen található, tartalmas kiállítás a kerekén 150 éves született Janovicsra emlékezés egy eszköze is. Dorel Vișan kolozsvári színművész felidézte, hogy munkája során mennyi érték pusztulását látta, tanúja volt a Buftea-i filmstúdió rommá válásának is, és épp ezért is nagyon örül ennek a kezdeményezésnek, és hisz abban, hogy ő maga is hozzá tud majd járulni a múzeum gazdagodásához. Demian József nagyváradi származású, Ausztráliában élő rendező és Buglya Sándor magyarországi filmrendező, érdemes művész, egyetemi tanár online üzenettel kapcsolódott be az eseményre. Mint Buglya kiemelte, a filmművészet története szorosan összefügg a filmtechnika fejlődésével, és fontos, hogy ezt a mai fiatalok is lássák, megértsék. Úgy fogalmazott, mai rohanó világban, amikor már a közösségi filmezés lassan kiveszőben van, különösen fontos kicsit lelassulni, visszatekinteni, és az örökséget felhasználva építkezni. Az eseményen jelen volt Oláh Emese, Kolozsvár RMDSZ-es alpolgármestere is, aki szintén gratulált az ötlethez, és azt kívánta, hogy minél hamarabb valósuljon meg az alapítók minden terve, hogy a körvonalazódó projekt testet öltösson.

A Kolozsváron létesülő mozgóképmúzeum gyűjti össze a filmművészethez kapcsolódó relikviákat

FOTÓ: TÓTH GÖDRI IRINGÓ